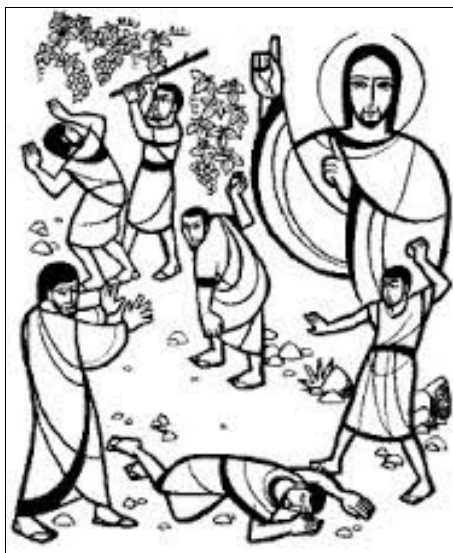

27ste zondag door het jaar

Vandaag horen we in de vorm van een verhaal het drama van de hele heilsgeschiedenis: nou net datgene wat de mens tot heil is heeft hij verworpen, omdat hij zichzelf tot heil wil zijn, zonder inmenging

van anderen. Het is het verhaal van de Heer van de wijngaard en zijn pachters. We horen het verhaal van Matteüs. Het is wel een kwestie van gelovig zijn; voor wie niet gelooft, is het een verhaaltje, niks meer. Jezus had het verhaal niet van zichzelf maar hij heeft voortgeborduurd op dat beeld van de wijngaard zoals Jesaja dat bedacht, eerste lezing. Het was de joden vertrouwd en zij hebben dan ook Jezus' verhaal heel goed begrepen. Het zou de ouverture worden tot zijn veroordeling.

Thema: “De fundering van je huis”

LEZING uit de Profetie van Jesaja (5,1-7)

Ik wil zingen voor mijn vriend, zingen het lied van mijn vriend en zijn wijngaard. Mijn vriend had een wijngaard, die lag op een vruchtbare helling. Hij spitte hem om en maakte hem vrij van stenen, hij plantte er uitgelezen wingerden; in het midden bouwde hij een toren en hij kapte er een perskuip uit. Toen hoopte hij druiven te krijgen, maar de wijngaard gaf enkel wilde vruchten. En nu, inwoners van Jeruzalem, mannen van Juda, nu moet gij de rechters zijn over mij en mijn wijngaard! Wat had ik nog meer kunnen doen voor mijn wijngaard en heb ik voor hem niet gedaan? Ik had op druiven gehoopt! Waarom geeft hij mij wilde vruchten? Ik zal u dan nu vertellen, wat ik ga doen met mijn wijngaard. Ik haal zijn omheining weg, dat hij kaalgevreten kan worden. Ik maak zijn muren stuk, dat hij platgetrapt kan worden. Ik maak van hem een verwilderd stuk grond; hij wordt niet langer gesnoeid en met geen hak meer bewerkt; distels en dorens schieten er op, en aan de wolken verbied ik hun regen op hem te laten vallen. De wijngaard van de Heer der hemelse machten is het huis Israël!

TWEDE LEZING uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Matteüs (21,33-43)

In die tijd sprak Jezus tot de hogepriesters en oudsten van het volk: 'Luistert naar deze gelijkenis: Er was eens een landeigenaar die een wijngaard aanlegde; hij zette er een omheining omheen, hakte een wijpers erin uit en bouwde een wachttoren. Daarop verpachtte hij hem aan wijnbouwers en vertrok naar den vreemde. Toen de tijd van de oogst gekomen was, zond hij zijn dienaren naar de wijnbouwers om de opbrengst in ontvangst te nemen. Maar de wijnbouwers grepen zijn dienaren vast. Zij mishandelden de een, doodden de ander en stenigden een derde. daarop zond hij andere dienaren, talrijker dan de eersten; maar zij behandelden hen op dezelfde manier. Ten slotte stuurde hij zijn zoon naar hen toe in de veronderstelling dat zij zijn zoon wel zouden ontzien. Maar toen de wijnbouwers de zoon zagen, zeiden ze onder elkaar: Dat is de erfgenaam; vooruit, laten we hem vermoorden en ons zijn erfenis toe-eigenen. Ze grepen hem vast, wierpen hem de wijngaard uit en doodden hem. Wanneer nu de eigenaar van de wijngaard komt, wat zal hij dan wel met die wijnbouwers doen?' Zij antwoordden hem: 'Hij zal die misdadigers een ellendige dood doen sterven en zijn wijngaard zal hij aan andere wijnbouwers verpachten, die hem de opbrengst op de vastgestelde tijd zullen afdragen.' Toen sprak Jezus tot hen: 'Hebt gij nooit in de Schrift gelezen: De steen die de bouwlieden hebben afgekeurd, is juist de hoeksteen geworden. Op last van de Heer is dat gebeurd en het is wonderbaar in onze ogen. Daarom zeg ik u: Het Koninkrijk Gods zal u ontnomen worden en gegeven aan een volk dat wel de vruchten daarvan opbrengt.'

OVERWEGING

Al weer veel langer geleden, dierbare mensen, gebeurde het, dat ik een oud-leerling ontmoette op een trouwfeest van diens zoon, van wie ik het huwelijk inzegende. We stelden vast dat we elkaar zowat een kwart eeuw niet meer hadden gezien. Hij vertelde mij hoe het hem sinds het einde van zijn schooltijd vergaan was. Zijn verhaal was overigens tamelijk gangbaar maar toch tilde hij zelf enigszins aan wat hij van zijn leven tot dusver had gemaakt. Gaande het gesprek vroeg ik hem daarom op 'n moment: “Waarop is jouw leven eigenlijk gebaseerd?” Hij keek me aan en zei met een grijns: “Dat zou je me vroeger ook gevraagd hebben toen je voor klas stond, maar (eerlijk gezegd) ben ik er eigenlijk sinds kort pas een beetje mee bezig.” Zijn antwoord, dierbare mensen, heeft mij nog dagen beziggehouden. Want ik dacht: heeft er dan nooit eerder iemand bij hem aan de deur

gerammeld om de opbrengst van zijn leven op te vragen, – net als de landheer zijn werkers in de wijngaard? Heeft hij dan elk appèl afgewezen? Een antwoord kreeg ik natuurlijk niet, maar het is wel een schoolvoorbeeld van wat er in mensen kan gebeuren.

Intussen moet ik u zeggen, dat de betekenis van dat verhaal in het evangelie over de wijngaard enigszins anders is: nl. een discussie over de geschiedenis van het joodse volk, dat de ene na de andere profeet van God afwees en het volk tenslotte blind werd voor zijn eigen Messias. Maar toch, in elk mensenleven vind je die hele geschiedenis in gecomprimeerde vorm terug. Het evangelie van vandaag is exemplarisch voor veel mensenlevens en dat kan je mobiliseren voor een antwoord op de vraag naar de hoeksteen van jouw eigen leven. Wat en wie is dat? Hoe kom je eraan en heb je die hoeksteen, dat levensfundament een dragende plaats gegeven of ligt die gewoon ergens vergeten, als iets van vroeger.

De beide lezingen van vandaag gaan daarover. Je kunt jezelf zien als de wijnboer in dienst van de landheer, de eigenaar van de grond waarop jij leeft en werkt. De landheer zie je niet elke dag maar Hij vraagt je wel om de opbrengst. Hij stuurt zijn rentmeester om je boekhouding in te zien en je te adviseren. Dat is de mens met een woord van liefde en zorg; soms is dat de Kerk. En dan is het de vraag wat je doet. Gooi je hem de laan uit? Verzin je smoezen? Zeg je: jouw bezoek komt me niet uit? Of leg je zelfs de landheer voor altijd het zwijgen op? Dan kun je immers leven met de illusie dat de wijngaard van jou is?

Dierbare mensen, of het nou gaat om het joodse volk dat Gods belofte zelf wilde invullen of om een persoonlijk leven in deze, je éigen tijd. Het enige verschil is de manier waarop de cultuur het invult. Er lopen in het verhaal twee vergelijkingen naast elkaar, het verhaal van de wijngaard en dat van de hoeksteen als het fundament van je leven. Jezus' verhaal was voor de joodse overheid zeer bedreigend; want gelooft u maar niet, dat er ook maar één jood was die niet begreep wat Jezus bedoelde: de ene profeet na de andere om het leven brengen omdat ze teveel zeiden en tenslotte Messias, de zoon van de landheer, ombrachten om zelf de erfgenaam van het beloofde land te worden, – zelf de baas te zijn, zelf te bepalen wat je doet en laat. En dan gaat het verhaal over op de vergelijking met de hoeksteen, – meer bedoeld voor de eerste christenen en sindsdien ook voor u en mij.

Die oud-leerling die ik sprak, vertelde mij tussen de regels door dat hij zo'n 25 jaar lang had aangesjouwd achter wat hij carrière noemde en nu inmiddels halverwege zijn leven met een dozijn teleurstellingen zat te kijken, ondanks het feit dat maatschappelijk zijn carrière zeer geslaagd was.

Ik zei hem toen, dat hij misschien juist door de aard van zijn verwachtingen ook zelf zijn teleurstellingen schiep, tot op de huidige dag. Het was dat moment dat ik hem vroeg: "Waarop is jouw leven eigenlijk gebaseerd?"

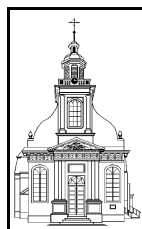
Weet u, dierbare mensen, de moeilijkheid van het geloof is natuurlijk dat wie tot zover met de vergelijking meegaat, geen sluitende reden heeft om in die hoeksteen van je leven dan maar God te zien of Jezus Christus. Er zijn immers veel hoekstenen, zoals velerlei goeroe's, swami's, astrologen, dozijnen filosofieën, ... noem maar op, tot pure atheïsten toe. Dat is inderdaad zo. Misschien is dat een aanwijzing, dat alle mensen zoeken naar een fundament dat waardevast is, – dat wil zeggen: een betrokkenheid waarvan de draagkracht niet varieert met de waan van de cultuur. Met die betrokkenheid word je niet geboren; die hoeksteen moet je zelf zoeken, plaatsen en erop bouwen. Je moet het zelf doen.

En dan denk ik, dat de draagkracht van de hoeksteen wordt bepaald door je geloof, want dat is waardevast, – weliswaar variërend wel met de cultuur, maar toch. En als dat de norm is, dan komt het geloof in Jezus Christus er goed af, waar Hij in elke prediking de Vader garant stelt voor jouw leven, – waar God liefde is en daarin mensen ten diepste aanspreekt. Maar ja, die garantie is er alleen als je voor Hem kiest.

Voor één type mensen kan God echt niets doen; dat zijn zij die zelf het laatste woord over de wijngaard willen hebben en dus alle boodschappers van de Heer negeren of afschepen, – zij die tenslotte de zoon van de baas afwijzen omdat zij zelf de baas willen zijn over de wijngaard. Zijn die mensen dan slecht of dom? Ach, die vraag hoeft ons niet bezig te houden; 't is zo westers. Maar één ding staat vast: die oud-leerling keurde de hoeksteen af en hij ziet na jaren, dat zijn huis er niet zo best bij staat.

Ten slotte de vraag: is er dan nog hoop? Natuurlijk is er hoop. Je kunt altijd plannen maken tot nieuwbouw. Je zoekt je een bouwkaal bij een bijbelse makelaar en het eerste bouwelement is de hoeksteen, maar die moet je wel zelf plaatsen en dáárop gaan bouwen.

(– Ruimte voor aantekeningen –)

Katholieke geloofsgemeenschap
St. Petrus' banden
Driebergen-Rijsenburg, 8 oktober 2017
© Frans E.M. Verhaar pr.